

Боротьба

Київ, Субота, 27 Мая 1906 р.

Виходить двічі на тиждень.

РЕДАКЦІЯ ЗГОДОМ МАЄ ДОВЕСТИ ВИПУСК ВИДАННЯ ДО ШЕСТИ РАЗІВ НА ТИЖДЕНЬ.

Рік I. ОКРЕМЕ ЧИСЛО КОШТУЄ 2 к.

Умови передплати: З приставкою і пересилкою на рік — 3 карб.; на пів-року 1 р. 50 коп.; на 1 місяць 25 коп. Зміна адреси 20 коп.

Статті, що надсилаються без зазначення умов, вважаються безплатними. Рукописи одсилаються авторам лише за їх кошт.

Платня за оповістки: За рядок попереду тексту — 40 коп., після тексту — 20 коп. Хто шукає заробітку, платить половину.

№ 1.

Контора і редакція: Рейтерська ул., 33 кв. 7.

№ 1.

БОРОТ'БА

Часопис політична, економічна і літературна, виходить у Києві, поки що двічі на тиждень.

Передплата приймається в конторі „Боротьба“ (Рейтарська, 33 кв. 7 од 10 до 3 год. що дня, окрім свят) і в книгарні „Київської Старини“ (Безаківська, 14).

Умови передплати в горі.

Редактор-видавець

Микола Стаховський.

Київ, 27 мая, 1906 р.

Що далі?

Сьогодні минає рівно місяць з того часу, як у Петербурзі вперше зібралися представники народу...

Рівно місяць... А волі і землі все немає. Все по старому.

Всі, що боролися проти гніту і неволі, що життя свого не жаліли в боротьбі за щастя та добробут знедоленого народу, ще й досі конають по тюрмах...

Амністії немає і не буде від теперішнього правительства.

„Воєнні положення“, „усіленні і чрезвычайні охрани“, поліція, козачки, стражники і шпиги чорною хмарою ще й досі оповивають рідві села і города.

В Вологді, Муромі, Сибірському погроми робітників та інтелігенції. Кари на смерть, розстріли мирних людей на вулицях, бійки та різки по тюрмах.

Як страшна кара тихо, але певно підступають з холодними обіймами голодної смерті безробітця в городах, а голод від неврожая на селах.

Чи хоч краплинка горя народного зникла за цей довгий, довгий, як рік, місяць?

Все, як було, так і є.

А скільки надій, золотих рожевих надій, було на Думу! Кажали: „Ось хай Дума збереться“...

Правда, сподівались та не всі. Робочий клас наперед казав, що з Думи нічого не вийде.

Та хіба-ж могло инакше статися? Хіба Дума має якусь силу здобути те, чого вона вимагає?!

Уряд уступав і завше уступав силі. Думу він дав лише під натиском народу, коли сила народня зробилася великою, а сила уряду значно поменшала.

А тепер вся сила, поки що в руках правительства. Унього і гроші і військо і все, чим можна гнітити та неволити робочий люд.

А у Думі тільки слова гарячі, правдиві... але слова. Сили народні ж поки що малі, хоч вони вже знову починають рости.

Ось чому уряд так зневажає Думу, її постанови та народніх послів!

Куди хоче уряд, туди і верне! Звелить: „розігнали Думу“ і розженуть, як горобців із вишні.

Вимагала Дума разом з усім народом амністії для всіх, що були покарані за політичні, релігійні і аграрні (земельні) провини, повної волі по всій державі, відповідальності міністрів перед Думою та одібрання всієї кабінетської, удільної, монастирської, церковної землі, та земель великих власників (собственниковів) в власність всього працюючого народу, а що з того вийшло?

13 мая голова (премьер) міністрів Горемікін так відповідав на ці вимоги Думи.

Амністії не буде!

Ви хочете, щоб міністри відповідали перед Вами за свої діла? Цього не буде! До цього Вам зась!

Ви хочете волі? Її не буде.

Одбрати землю, як Ви прохасте, „безумовно не допустимо“.

От-так чорний ворон уряду прокаркав народнім послам:

„Ні землі, ні волі!“

А що ж Дума?

Вислухала, спалахнула гнівом ображеного народу і вимагала, аби всі міністри подавали, „в отставку“.

Попосьміялися міністри над палкими промовама розгніваних народніх послів безсилої Думи та й зосталися собі на своїх кріслах і як ранніш судять, засилають на Сибір, розстрілюють борців за волю та долю народню.

А царь?

„Царь, кажуть селяне депутати в своїй газеті: вірить своїм міністрам“ *).

А що ж каже народ, робітничі і сільські депутати котрого балакають в Думі такою смілою і ясною мовою?

На чий бік народ став в цій боротьбі Думи з урядом?

В сотнях телеграм, резолюцій (постанов) він ясно висловив свої думки, свою волю.

Народ не хоче миритися з урядом, як партія „Народньої Свободи“. Він не хоче шматочків волі і клаптиків землі! Він твердо рішив разом з робочими і селянськими депутатами добиватися всієї землі і всієї волі.

Робітники збираються на мітинги, селяне на сходи і домагаються задоволення всіх робітничих і селянських вимог. Вони кажуть що сила на боці Думи, бо весь народ за нею. Вони кличуть робочу і трудову групу в Думі до смілого і твердого обстоювання інтересів робочого народу.

Телеграфами, постановами, сходами і мітингами, петиціями, (писаннями з підписами) депутатами до

*) Известія Крестьян Деп. № 2

рабочих і селянських послів народ тисячами ниток звязує себе з оборонцями його інтересів.

Ці постанови і т. и. виростають в ціле море. Робочі і селянські депутати чують, як росте сила народу, і це надає їм ще більшу твердість і певність.

По мірі зросту народніх домагань, з якими звертаються робітники і селяне до Думи, і яких Дума не може задовольнити, все більш ясним стає навіть і для сліпих, що Дума не може задовольнити ні однієї потреби народньої, що вона є безсила.

Ясно що сила не в Думі, а поза Думою.

А далі що?...

Далі боротьба!

Свобода друку і партія народньої свободи.

Перед виборами кадети виставляли себе оборонцями народніх прав; вони казали, що ідуть в Думу для того, щоб боротись за народні потреби. Тепер прийшов час кадетам показати, як вони розуміють ці народні потреби, як думають за них боротись. Минув місяць з того часу, як Дума збралась. Найкращим засобом боротьби для кадетів явилися палкі промови; вони висилають на трибуну своїх Родічевих, Петрункевичів і ин. І полились слова. „Великих слів велика сила та й більш нічого!“ Яких же прав для народу добиваються кадети?

„Печать свободна“ так кажуть ці гарячі оборонці „Народньої Свободи“ в своїому проекті закону про волю друку, що був уміщений в 75 і 76 числі їхньої газети „Ръчь“.

Погляньмо ж, яка тая „воля“ друку?

В сьому проекті закону є така стаття:

„Хто буде прилюдно виголошувати або читати промову чи твір (сочиненіе) або хто буде розповсюджувати або ж прилюдно показувати твір чи малюнок (ізображеніе) для того, щоб підбити:

1) до бунту чи зради того обвинувачують, судять і карають не більше, як на 8 літ каторжних работ.

Чи буде бунт або зрада, чи ж тільки буде замір (покушеніе),—все одно каторжні роботи!

Звертаємо увагу, що цей пункт з проекту закону про „волю“ друку вироблений не Вітте-Дурново не Плеве, а партією „Народньої Свободи“!

Всім років каторги! Таку „волю“ друку збираються дати народові кадети! Тих, хто буде закликати робочий люд до боротьби з експлоататорами, напевне, кадети будуть підводити під сю статтю. З цього не трудно зробити бунт. І тих, хто буде стояти за інтереси робочого люду, за права народу, кадети, що обіцяли також обстоювати ці права, мають на думці одправляти на каторгу! Свобода друку у них буде існувати для панів; тим з роскошів, звичайно, не треба „бунтів“, не треба боротися за краще життя. Так кадети відносяться до народу, що своєю кров'ю полив шлях до Думи, дав кадетам можливість виголошувати в ній палкі промови.

Кадетам—міністерські крісла, народові—каторжні законопроекти. Далі вже здається йти нікуди. А, може, кадети, як раз знайдуться, не дурно ж у них стільки професорів!

В. С.—кий.

Закон проти страйків сільських робітників.

На третій день після того, як зібралась Державна Дума, а саме 29 априля, правительство оголосило закон «противъ возникновенія стачекъ среди сельскихъ рабочихъ». В манифесті 17 октября сказано, що ніякий закон «не можетъ воспріять силы безъ одобренія Государственной Думы». Правительство выдавши закон «противъ возникновенія стачекъ среди сельскихъ рабочихъ» без згоди Державної Думи зламало таким чином манифест 17 октября. Мета цього закону ясна, як Божий день. Більша половина селян працює на панській землі або наймитами, або дрібними орендарями панських земель. Пани-поміщики беруть з селян одробітками і грішми страшно високу арендну платню за землю, за роботу в економії платять дуже мало, годують пагано. Щоб добитись побільшення заробітку, зменшення аренди і одробітків, кращих харчів і т. инш. селяне часто низько кланяються перед паном, але не завше пан вважає на поклони. Тоді селяне у нас, як і скрізь на всім світі, роблять страйки (забастовки). Страйки дуже часто одбувались у нас на Україні останніми роками, особливо під час жнивів, а також на бурякових плантаціях під час полоття та копанія буряків. Страйк вимагає організації, з'єднаніе селян, розвиває солідарність, свідомість своїх інтересів. Дати можливість улаштувати вільно забастовки, закладати для переведення їх забастовочні комітети—значило б дати взагалі можливість боротися за свої інтереси тим, хто нічого не має і продає свої робочі руки, щоб заробити кусок хліба. По другим державам за робітниками давно вже визнано право робити забастовки, єднатися в спілкі. У нас робітники давно вже добиваються цього, але російське правительство не хоче признати за ними права боронити свої інтереси в згоді і єднанні між собою і звивати страйки, як засоб такої боротьби. Літом правительство ждало великих аграрних розрухів і забастовок сільських робітників, тому воно поспішило видати закон, який би давав змогу спиняти ці забастовки з самого початку, а забастовщиків тяжко карати. Закон цей звязує селянина-робітника по руках і ногах, а поміщикаві дає змогу зовсім вільно експлуатувати його. Досить робітникам гуртом пійти до хазійського будинку вимагати кращої їжі, або побільшення заробітку—це буде «скоп», бунт, хазійн викликає начальство, військ, людей ні за що, ні про що зарештовують і засуджують до 1 року і 4 місяців в тюрму. А коли селяне просто кинуть усі, гуртом роботу у пана то їх новий закон карає до 4 років тюрми. Саме страшне і для правительства і для поміщиків всякі селянські спілки, бо коли селяне будуть з'єднані в яке небудь товариство, яке це роблять селяне по всіх країнах, вони з більшим успіхом будуть боротися за свої інтереси, будуть один другому помогати, через те в законі є кара для тих хто закладе таку спілку і братиме в ній участь до 4 років кріпости.

Правительство наше дуже тяжко карало і карає за страйки городських робітників, але останні часи городські робітники з'єднані в великі спілки і з великим успіхом проводили страйки. Ніякий закон не зміг стати на перешкоді пам страйкам, бо організовані робітники стали такою силою, що закон, який забороняв їм страйкувати, зостався мертвим. Таким же мертвим буде і закон «противъ возникновенія стачекъ среди сельскихъ рабочихъ». Дуже вже він строгий і через свою строгість останеться мертвим, бо життя утворило і висунуло велику організовану силу робочого люду села, який вимагає вже волі страйків і спілок.

Це вимоги народні і ніякий уряд не зможе встояти проти народу і його вимог. А. І.—но.

Знову позичка.

Не що давно в усіх газетах промайнула звістка, що російське правительство знову шукає по всіх капіталістах грошей на позичку.

Вітте, що вже накинув на шию народню не одну сотню мільйонів держаного боргу (долгу), знову по дорученню уряду нишпорить, деб позичити грошей, аби полатати дірки в державному хазійстві.

Великий той борг, аж страшно сказати! Вісім з половиною тисяч мільйонів карбованців вже лежить важкимъ тягарем на натруджених плечах робочого люду! Триста мільйонів карб. одних процентів приходиться платити що року за ці борги!

Остання позичка була цього року на суму біля вісімсот п'ятдесяти мільйонів карбованців.

Але не встигли-ще одержати всіх грошей від останньої позички, як знову треба шукати грошей, щоб не банкрутувати.

Страшне це банкрутство!

Кінець тоді пануванню, безконтрольної бюрократії!

Перед страхом цього банкрутства, уряд примушений був скликати Думу! Капіталісти закордонні (заграничні) не згожувалися позичати грошей, поки вимоги народні не будуть задоволені та nebude в Росії спокою, бо без спокою позичені грошки їхні загинуть.

Тепер, коли Дума вимагає отставки всіх міністрів, ясно що Дума такому правительству не дасть грошей на безконтрольне хазійнування на прігнічення народніх мас.

Приходиться або коритися Думі та уступити волі народній, або десь здобути грошей щоб бути незалежними од Думи.

І от правительство, яке кожного дня ламає закони, ще повне надій на те, що перемаже народній рух до землі і волі, обрело другий шлях.

Воно рішило десь позичити грошей, аби зробити Думу ще більше безсилою.

Воно ще раз хоче, поглузувати над Думою! Воно йде на боротьбу з Думою і з народом! Воно здобуває грошей для цієї боротьби! Дума і народ не допустят правительство до нової позички.

Може і банкіри побоятся дати грошей такому непевному правительству!

Може страх за свої капітали примусять їх одмовити.

Може... Але ми знаємо, що високі проценти, які; пообіцяє російське правительство, спокусать капіталістів, як вже спокусили вони їх цього року, знову позичити грошей.

Народ мусить поклатися на себе, на

свої сили!

Не на чужоземних і своїх капіталістів, не на їхню ласку, покладає свої надії робочий люд.

На своїй єдності, свідомості і силі буде своє визволення могутній народ!

М. П.

Права рука не знає, що робить ліва.

Після голодних 1891 і 1892 років дуже багато переселилось селян з України на Сибір. Багато, правда, вернулось їх назад обідраними, розгубивши всі свої злидні і пішли наймитами по панським економіям, а чимало і там засталося.

Та поміщики скоро спохватились, що як усі бідні селяне переселяться на Сибір, то нікому буде дешево робити у їх в економіях. Стали вони хлопотати перед правительством, щоб як небудь було спиною переселення на Сибір. І хлопотали вони не в своїх інтересах! Ні, Боже спаси! Вони казали, що селяне переселяються в далекі краї, незнаючи умовин тамашнього життя, без достаточних коштів, щоб обзавестись на новому місці хазайством— скоро повертаються назад, заводять всякі тяжби, прохають помочі і іншого клопоту завдають. Саме ж головне—в шент розоряються і податки плохо платять. Це вони так говорили для людей, а на самім ділі думали інакше. Думали вони так. Чим більше буде переселятись селян бідних, тим менше буде таких, хто буде шукати роботи по економіям, тим більше доведеться платити робочим, дешевше брати за землю, зменшувати одробітки. Коли з Сибіру і повертаються назад селяне то вони, спровадивши все своє імущество, становляться зовсім вільними, не прикріпленими до свого хазайства, наймитами. Маги діло з такими наймитами не дуже вигодно та й клопотно. А от малоземельний хазайєць це інше діло. Він наймає у пана землю на одробіток і платить за десятину 25—30 руб.; він заробляє у пана поденно на податок, на одіжну і інші потреби; він бере у пана замість зароблених грошей хліб, солону, дрова і приплачує при цьому на половину, і не може цього не робити, бо звязаний з певним місцем хазайством власним.

Правительство послухало поміщиків, та й як воно могло не послухатись!—і стало по троху спинять переселення. Замські начальники на підставі всяких міністерських і губернаторських циркулярів стали одмовляти селян од переселення, перечили всякими засобами коли селяне не слухались «отеческих» розмов своїх опекунів, а часто густо доходило до того, що просто карали упертих. І зрозуміло, чого земські начальники так брались коло цього діла. Вони-ж і є ті поміщики що з своїми сусідами-панами в земських і дворянських собраниях засідають і всякі прохання посилали і посилають до вищого правительства про свої потреби. Посиляли вони такі прохання і в тій справі про яку ведемо зразу розмову.

Раніш, як відомо, правительство видавало більше всякі «секретні циркуляри» і «временні правила», ніж постійні, відомі для всіх громадян закони, але перед тим як маля зібратись Дума правительство так розщедрилось на всякі закони, що не забуло видати закона і про переселення, хоть тепер селяне мало збираються переселятись на Сибір, а хотять добути собі землі дома.

Закон цей видано перед днем, як збиралась Дума, а саме 26 апріля. В законі цьому між иншим говориться, що хто буде росповсюжувать середь неселення умисне неправдиві чутки про користь переселення в яку небудь місцевість в межах Росії, і хтось через це переселиться і позбудеться свого хазайства—буде покараний тюрмою од 8 місяців до 2 років, та ще й прав позбавлений.

Ось уже другий рік, як робочий народ в Росії завзято бореться за землю і волю. Зразу в Державній Думі обговорюється закон про наділення селян землею. Депутати селяне вимагають, щоб од панів була одібрана земля без викупу. Але правительство, устами першого міністра Горемікіна заявляє, що «отчужденіє» панських земель «недопустимо» і радить селянам переселятись на Сибір.

Права рука не знає що робить ліва. Видавати закон по якому положена тяжка карата тому хто буде підмовляти переселятись і зразу після цього радити селянам переселятись туди, звідки так часто вертаються в одній тільки сорочці—значить оддавати самого себе під суд. Селяне депутати в Думі (Анікін) радили Горемікіну і иншим міністрам самим переселитись на вільні степи в Сибір. капусту садити, гуляючи... Але міністри напевне не послухають Анікіна бо знають, що в Сибірі капуста родить плохо, а то й зовсім не росте, та ще чого доброго потянуть його до суду на підставі закону 26 апріля.

А. І—ко.

3 ЖИТТЯ.

— Недоторканність особи і інші свободи охораняються: в 37 губерніях „военным положением“, 18 губерніях „чрезвычайной охраной“ і 21 губерніях „усиленной охраной“ (О. Ж.)

— Свобода зібрань. Члену Державній Думі з Москви робітничков Савельєву Петербургський градоначальник не дозволив зробити зібрання „для обговорення що дали робити Думі Державної“ через те, мовляв, що „ціль зібрання загрожує громадянському спокою“ (Кур'єр).

— Свобода слова. Після 17 октябрю, як були оповіщені „свободи“ до останніх часів конфісковано 150 №№ журналів і газет, в кількості до одного мільйона примірників. (Из. К. Д.)

— Недоторканність особи. В центральній тюрмі гор. Ріги покарані на тіло 153 політичних в'язнів. Де які з них получили од 200 до 600 ударів. (К. З.)

— Скорий суд і правий! Депутат до Державної Думи Локоть одержав од селян з с. Борок черніговського повіту телеграмму такого змісту: „Судимся з 1863 року за вигони з поміщиком Подольским. 18 мая губернатор замість розбору діла сказав: „заську вас; скот ваш отдам козакам“ (От. Ж.)

— В Лубенській тюрмі на Полтавщині сидить 80 душ аграрних і політичних в'язнів. Ніякого обвинувачення до них не пред'явлено, а сидять вони вже давно. Українська парламентська фракція вносить в Думу запрос з приводу цього. (К. З.)

— Голод. По відомостям які має продовольственный відділ міністерства внутрішніх справ в одній тільки Європейській Росії голод в 212 повітах, та земства заявили про голодаючих 135 повітів. В де яких місцях селяне не дїждавшись поки їм дадуть хліба з запасів почали грабять пансь-

кої коморі. Такі випадки були уже в Самарській, Уфимській і Казанській губерніях, а також в південно-західному краю. (Из. К. Д.)

— Безробіття. В Москві безробітних 20 тисяч, в Петербурзі до 40 тисяч. Петербурські безробітні вимагали од петербурзької городської думи організувати громадські роботи на кошти города, але дума одмовила в цьому, через те, що нема грошей.

— Право вільно вмірати. З Владівостоку телеграфують, що цілій породі людей—чукам загрожує голодна смерть. Один батько убив всю свою сім'ю і себе, щоб не мучитись з голоду. (Р. С.)

— Селяне не дадуть салдат! Посли Державної Думи селяне одбірають звістки од виборців, що коли до осени не буде вирішено земельне питання, то селяне не дадуть ні одного салдата. (К. З.)

— Начальство не дозволяє годувати голодаючих. «Слову» сповіщають, що на селах в Казанській губ. люди од голоду мруть уже на улицах. Там були устроєні питательні пункти, щоб давати даром голодним їжу, але по наказу губернатора ці пункти закрито. (К. З.)

— Селяне страйкують. В Богодуховському повіті Харківської губ. в економії генеральші Мосолової застрайкували всі поденні робітники і робітниця, душ сто. Вони вимагають щоб поденна плата була по 50 коп. чоловікам і жінкам, а не 35 і 20 коп., як досі платилось; щоб робити не 18 годин, а 12; щоб кращу їжу давано; щоб з робітниками і робітницями поводитись як з людьми, а не як з скотиною, як було досі. (Накан.)

— Селянам не подобається міністерська декларація. На Волині начальство росповсюджує між селянами міністерську декларацію, але вона селянам не подобається. (Вол.)

Ішеб пак подобалась! Там же сказано, що селянам не буде ні землі, ні волі.

— За гриби—нагайки! 15 мая, жінки з дїтьми пішли в ліс до графа Милорадовича (в Черн. г.) зібрати гриби та сушиці. Це вони робили здавна і ніхто їм не забороняв. Але на сей раз налетіли козаки з стражниками і стали бить жінок і дїтей нагаями. Побито більше як 25 душ. (Десна.)

— Селяне пишуть із сел листи до москалів, щоб, не вертались до дому, на села, коли будуть стреляти та рубати шаблями селян та робітників.

Військове начальство переполошилося. Воно боїться, що москалі послухаються своїх рідних та близьких. Тому видало воно наказ переглядати листи салдацькі.

— Зарештовано ходока. В царському селі зарештовано ходока, якого послали селяне з Самарської губ. в Думу. Побачивши, що Дума не зможе добути для селян землі, бо правительство іде проти цього, подався в царське село, до царя, але там його зарештували, а потім випустили приказавши більше не являться туди з прошеннями.

— Селяне і Дума. В Тульській губ. був великий селянський мітинг. Зійшлося 8000 чоловік. На мітингу ішла розмова про те, що робити, як Дума не задовольнить потреб селян в землі.

— В Балаклаві 70 полицейських не захотіли далі служити і замінені озброєними салдатами. (О. Ж.)

— Центральний комітет с.-р. заявляє, що замах на життя коменданта Севастополя Неплюєва не є справою партії; партією рі-

шено, з одкриттям Державної Думи, доки не вясниться, що має робити правитель-ство, спинити на який час терористичну діяльність. (Н. В.)

— В Прибалтійському краєві знову починається рух. На зріст народного незадоволення дуже вплинула відповідь міністерства Думі. (Нар. В.)

— В Выборгу зарештовано більш 20 салдатів з кріпостної артилерії. (Н. В.)

— З Петербурга одирають на провінцію осіб, щоб ті вели агітацію за праві партії на випадок нових виборів у Думу. (Н. В.)

— В трудову групу надіслані телеграмми од робітників і селян, в яких наказують твердо стояти за народні права і обіцяють піддержку з слідуєчих місць: Адміралтейської слободи, Козьмодемьянска, Яранська, Челнов, Катернодара, Бекова, Ялти. (Н. В.)

Київська хроніка.

3 21 мая і по сей день кондуктори і вагоновжати київської городської залізниці страйкують. Вони вимагають од київського трамвайного товариства; 1) видати за 1905 рік нагороду не менше місячної плати; 2) завести місячні одпуски раз на два роки; 3) хто занеджує має прави лічитись на кошт товариства; 4) найнижча плата повинна бути 1 р. 25 к.; 5) через 2 роки побільшувати плату на 20% попередньої річної плати; служачі постановили страйкувати тиждень, поки їх не задовольнять. Коли в сей срок не задовольнять то будуть страйкувати і далі. З першого дня вагони ходять з салдатами, котрі часто роблять шкоду, і переїхали вже трьох чоловіків. Страйкарі прохали дозволу зібратись в вагонному парку але адміністрація не дозволила.

До уваги безробітних. В Києві, як і інших городах багато безробітних. Щоб організувати поміч безробітним потрібно знати скільки їх, де вони живуть, яка сім'я і які достатки кожного безробітного. Ті люди, що думають організувати поміч безробітним запрошують всіх безробітних приходити записуватись по такій адресі: Шулявка, Борщагівська, 78 кв. 6 Людвиг Ромуальдович Ярошевський, по неділям од 2 до 3 годин, по вівторкам і п'ятницям од 7 до 8 годин веч.

3 неділі, 27 мая, застрайкували столари-паркетчики. Вони вимагають од хазяїнів: 1) підвищення розцінок (в залежності од сорта паркета) од 2 р. 50 к. до 3 р. 50 к. за сажень укладки і чистки; 2) окремо прибавка плінтусов—5 к. на сажень; 3) гвозді мусять бути хазяїські; 4) плата на поденній роботі не низче 2 р. 75 к. для спеціалістів і не низче 1 р. 50 к. для менш умілих; 5) для определения вартости роботи вибирається робітниками комісія; 6) таж комісія определяє платню новичкам по паркетній роботі; 7) робочий день од 7 годин ранку до 6 годин вечора, включаючи сюди 1/2 години на сніданок і 1/2 на обід; 8) перед празниками робота закінчується на час раніш звичайного; 9) плата і робочий день не змінюються цілий рік; 10) росплата щонедільно, повна; 11) паркет мусить доставлятись на місце роботи на хазяїській кошт; 12) коли підрядчика немає, замість його платять хазяїн будинку, або кватери; 13) коли на роботу виїздити з города то дорога на кошт хазяїна і за дні потрачені на поїздку платиться як за робочі.

Паркетчики рішили увійти в спілку робочих по дереву.

ВІД РЕДАКЦІІ.

По незалежним від редакції причина слідуєчий номер вийде в суботу 3 іюня.

Селяне добираються кращого заробітку.

Газети принесли звістку, що в Київській і Подільській губ. селяне проводять завзяту боротьбу з поміщиками за побільшення заробітної платні та инше. Селяне з багатьох сел цілої округи збираються на конференції (наради) де радяться про те, як боротися з поміщиками, щоб вони платили більшу ціну за роботу, і приходять до тої думки, що єдиним засобом такої боротьби є страйк (забастовка). А щоб страйки провадились організовано для цього визнано потрібним закладати окрізь „страйкові комітети“ (забастовочні комітети) які-б установляли ціну, умови праці, вели переговори з поміщиками і керували (руководили) страйками. Страйки насамперед мають одбутись на бурякових плантаціях. Селяне вимагають строгої нормировки цін, себ то такої умови між поміщиками і селянами, що на такий то час, чи на літо чи на цілий рік зарані установляється ціна за кожну роботу окремо, чи на срок, чи поденно, чи помісячно.

До редакції надіслано цікавий документ, котрий ми і друкуємо без змін.

„Управителю Веселовської економії. Громадян села Веселого і Петровця *). Пропонуємо Вам, шановний добродію, аби уникнути аграрних (земельних) розривів сразу-ж расчитать арештантів і дати роботу Веселовцям і Петровцям.

Виходити на роботу повинні не раніш 6 годин ранку, а робота мусить кінчатись в 5 годин вечора. Коли робити доведеться довше, так за кожен лишній час треба платити робочому 10 к., півробочому 5 коп. Платня робочому поденно зімою до 1-го марца 40 к., півробочому 30 к., од 1 марца до 1 мая робочому 60 коп., а півробочому 40 к., од 1 мая до 1 іюля робочому 80 к., а півробочому 40 к., од 1 іюля до 15 сентября робочому 90 коп., півробочому 50 коп.

Умови праці жінок повинні бути однакові з чоловіками. Жінкам поденна платня зімою і весною по 35 к. проривка буряків 60 к., подоття 50 к. на день.

Харчі для робочих і смотрителів однакові: сніданок зімою і літєм о 8-й годині-пів години; На обід зімою одна година, а літєм 2 години; полудень од 1-го апріля до 1 сентября мусить бути з хліба і попеременно-один день чверть фунта свіжого сала, а другий день риба. На обід борщ і 1/2 фунта мяса на кожного чоловіка і каша з салом, а в піст з олією. На сніданок суп, добре приправлений.

Ні в якому разі не підставлять людям гарчих поий! Каша мусить бути переминна-пшонояна і гречана.

Зразу-ж розсчитать об'їздчика Кожурин, контролора сторожів-Мирошніченка, смотрителів Намумова, Новікова, Вороб'єва, Давиденка, Москаленка, Усатого і Бодрова.

Платня всім строковим робітникам на місяць ноябрь, декабрь, январь і февраль по 10 карб., а за всі другі місяці; по 15 карб., півробочим за перші чотири місяці по 8 карб. і решту місяців по 10 карб.; щоб не було штрафів.

Возіння гною мусить бути за Веселовцями і Петровцями; при вісах мусить бути Веселовський контроль на кошт економії; ціна за пуд „економіческого підвозу 1 коп. на всі расстоянія. Скидок з підвод ніяких. Чужі, щоб не возили гною!

Одробіток за аренду землі мусить бути такий: за десятину під озимину і ярину зкосити одну десятину; за землю під ярину одроблять на озимині, а під озиминою одроблять на ярині.

Пастівник дурно. Коли скотину займуть на полях економії в хлібі за кожну штуку брать по такі. Зверх таксі не брать. Землю наділять в аренду всім хто буде вимагати. Ціна під озимину 8 карб., а під ярину 6 карб. за десятину. Землю переминять кожного року: під озимину—завсіді

*) Харьківського пов.

давати толоку. За копання буряків з десятина 28 р. мірка мусить бути правильна. На 1906 рік для копання буряків економія дає Веселовцям 100 десятин.

Возіння буряків до заводу не дешевше 5 коп. за пуд.

Для мастерових.

Зімою робити од 7 годин ранку до 5 годин вечора. Весною, літєм і в осени од 8 годин ранку до 6 годин вечора. Під святю шабашить за годину равніше. За роботу в святю платити, як за 2 дні. Платні прибавить по 25 коп. Мусить бути всім мастеровим харчі, квартирі з топливом і світлом. Харчі збільшить. Сніданок холодний всім мастеровим на роботі. Хто спізниться на роботу на 1/2 години, то прогуд 1/4 дня. Штрафу щоб не було. Хворих не розсчитувать; перший місяць хворий одержує всю місячну платню і харчі далі половину платні і харч, поки не видужає.

Платню давати два рази на місяць 1 і 15 числа кожного місяця. В майстернях крім заїдующих роботами і управителя ніхто не мусить втручатись в роспорядки. Обід зімою 1 1/2 години, а сніданок 1/2 години. Літєм обід 2 години, сніданок 1/2 години. Полудня не треба.

Вимоги ці прesimo виконати точно.“ Умови ці підписав управитель Гутман, одклавши виконання 6, 11 і 13 пунктів на місяць і уповножені від селян і мастерових: С. Величко Гуренко, А. Воротенко, А. Колонов, В. Золотарів і М. Ансімов. Ноябрь 25 дня 1905 р.“

Управитель згодився на ці умови після того, як селяне, що роблять в економії переважно поденно та помісячно перевели разом з постійними робітниками і мастеровими страйк. Для того, щоб заробіток діставали усі селяне яким він потрібний, була установлена черга і за цим стежили обібрані для цього люде. Вони тажко роспреділяли роботу між робітниками в економії.

Такі порядки в Веселовській економії були більше місяця, а після того, як за арештували тих селян, що найбільше доби-вались полегкостей в економії і керували селянами, управитель підняв голову і умови зламав, бо для його було дуже не вигодно брати замість 25 карб. за десятину землі 8 карб., поденному платити 40—90 коп. замість 20—25 коп., годувати робітників мясом, а не поміями.

Редактор-видавець

Микола Стаховський.

Оповідки.

Рік видання перший.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна, виходить у Києві щодня, окрім понеділків.

Громадська Думка дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всякі світові події, поезії та оповідання, наукові фельтони і т. и.

Ціна газеті Громадська Думка на рік карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці карб., на 1 місяць 50 коп. з пересилкою. За кордон: на рік 9 карб., на пів року карб. 50 коп. Адреса редакції і головні контори Громадської Думки—у Києві, Михайлівська у., ч. 10. Телефон 1458.

Предплачувати Громадську Думку, окрім контори (Михайлівська, 10), можна ще в інших місцях: У Києві. 1) в книгарні «Кієвські Старини», Безаківська ул., ч. 14. 2) У в'їзді контори «Наша Жити», Хрещатик, 5. У Ніжині в книгарні п-ні Чекарської. Львові (Галичина) в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч.